

Zamach stanu na Litwie

Wojsko i szaulisi pod przewodem Smetany obalili rząd i opanowali Kowno

Wczoraj o godz. 3 popoł. ABC wydało dodatek nadzwyczajny, następującej treści:
BERLIN, 17 grudnia, godz. 12.30. — Dziś o godz. 3-ej popołnocy Smetona, wódz ultraprawicowej chrześcijańskiej demokracji przy pomocy znacznych oddziałów wojska regularnego i szaulisów, którzy opowiedzieli się za nim, opanował Kowno.
Ogłoszono stan oblężenia.

Zamachu na Litwie dokonało wojsko i organizacja szaulisów (coś w rodzaju strzelca), ale polityczne jego kierownictwo spoczywa w rękach chrześcijańskiej demokracji, która była i pozostanie długo jeszcze najsilniejszym liczebnie i najbardziej związanym organicznie z narodem stronnictwem.
Zamach był przygotowany oddawna; jego próbą sil była pamiętna manifestacja studentów kowieńskich, urządzona pod koniec listopada. Kto wie, jak mało ma Litwin temperamentu i jak wolno myśli, ten rozumiał dobrze, po owej manifestacji, że Litwa znajduje się w obliczu poważnych zmian politycznych.

To też hasłem zamachu było obudzenie się wszystkich dążeń nacjonalistycznych. Obalony rząd o zabarwieniu lewicowym, nie posiadający silnego oparcia w społeczeństwie, musiał korzystać z poparcia mniejszości narodowych — Polaków i żydów, musiał więc prowadzić od powiednia wobec tych mniejszości politykę.
Myśl zamachu wyszła z łona odbywającego się właśnie zjazdu litewskich dowódców wojskowych: z ich ramienia otoczył no najpierw budynek ministerstwa wojny.
Delegacja zjazdu wraz z oddziałem wojska udała się do sejmiku, który odbywał właśnie posiedzenie nocne; tam aresztowano przewodniczącego sejmiku i niektórych posłów lewicy. Następnie aresztowano prezydenta Litwy oraz cały rząd z premierem Sleżewiczusem na czele.

NA GWIAZDKE!
Duży wybór KAPUSZY Borsalino, Habiga, krajowych, meloniki od zł. 20.— 625
R. CIESZKOWSKI, Marszałkowska 81-b, CZAPKI karakulowe i lokowe.

Zamachowcy zwrócili się do b. prezydenta Litwy, Smetony, z propozycją objęcia rządów. Część wojska stoi dotąd jeszcze po stronie dawnego rządu i obwarowała się na panującym

nad całym Kownem przedmieściu Zielona Góra.
W reszcie kraju wszystko wygląda tak, jakby zamach był gotowy w szczegółach oddawna.

Głosy dzisiejszych pism porannych

O zamachu stanu na Litwie

Gazeta Warszawska Poranna:
Jakikolwiek będą dalsze losy przewrotu, dokonanego na Litwie, nie nie zmusza nas do wyjścia z roli czujnych, lecz spokojnych obserwatorów tego, co się dzieje u naszego północnego sąsiada.

Głos Prawdy w artykule W. Stpiczyńskiego p. t. „Pronunciamiento kowieńskie”:

„Są oznaki, że rozpoczyna się walka (domowa na Litwie), której przebieg i wynik są dopiero przed nami. Czy w pewnym momencie walki nie zostaną wysunięte cele zewnętrzne, do czego opinia litewska była psychicznie systematycznie zaprawiana przez zgłoszenie stanu wojny z Polską — zaprzeczyc stanowczo niepodobna. W takim wypadku oczywiście Polska byłaby zmuszona użyć stosownych środków dla zapewnienia bezpieczeństwa swym terytorjom i swym obywatelom. Co do tego nie może być najmniejszych wątpliwości. Litwa musi sobie uświadomić, że wszelkie próby prowokacji będą potraktowane z całym spokojem lecz i z całą stanowczością. Polska bynajmniej nie zamierza dopuścić, by niepoważne wybryki kowieńskie miały zakłócić normalny bieg życia na wschodzie Europy.

Kurier Poranny:
Polska nigdy rzekomego stanu wojennego z Litwą nie traktowała najeżyj, a ożywna zawsze pragnieniem doprowadzenia stosunków do normalnego sąsiedzkiego stanu, unikania zawsze wszystkiego, co mogło ludności litewskiej wzbudzić mniemanie, że jej niezawisłość i samorządność może być narażona ze strony Polski na jakiegokolwiek niebezpieczeństwo. Nie ulega też żadnej wątpliwości, że wytyczna zasada nie ulegnie zmianie i przez ostatnie wypadki.

Anarchja na Litwie, zagrażająca spokojnym mieszkańcom grozą utraty życia i mienia, wytwarzałaby sytuację, wymagającą poważnej rozważki, chyba nie tylko polskiego rządu, ale każdego rządu, zainteresowanego w utrzymaniu stosunków normalnych w tak drażliwym punkcie geograficznym. Należy przypuszczać, że zrozumienie tego stanu rzeczy powstrzyma najzapaleńszych nawet szowinistów litewskich od niebezpiecznego igrania z aktami gwałtu, przemocy i barbarzyństwa.

Kurier Polski:
Powstanie obecne jest wewnętrzna sprawa litewska, do której mieszać się nie mamy zamiaru. Oczywiście, że nasza powściągliwość mieć będzie i mieć musi pewne granice. Gdyby Lit-

Stanowisko Rządu Polskiego

Całonocną naradą w Belwederze. — Dziś wydany będzie komunikat urzędowy. — Zainteresowanie w dyplomacji. — Poseł amerykański nie ma szczęścia.

Z powodu wypadków, rozgrywających się na Litwie, wczoraj wieczorem odbyła się w

Belwederze narada przy udziale Premiera Marszałka Bartla i kilku innych ministrów. Narada przeciągnęła się do późnego rana.

Wbrew przewidywaniom pierwotnym żaden komunikat narady nie został ogłoszony. Dziś, w godzinach południowych odbędzie się jeszcze narady zainteresowanych ministrów, tak, że w ciągu dnia dzisiejszego przedstawiciele poselstw akredytowanych przy Prezydencie Rzeczypospolitej będą powiadomieni o stanowisku Rządu Polskiego.

W kołach dyplomatycznych wiadomości o zamachu na Litwie wywołały zrozumiałe zainteresowanie. Najwięcej zainteresowania okazują poselstwa niemieckie i sowieckie.

W sferach dyplomatycznych zwracają uwagę, że poseł amerykański Stetson „nie ma szczęścia”, ile razy się dokąd wybierze, zawsze ubiegają go wypadki. Zdarzyło się kilka razy, że gdy z Warszawy wyjechał na prowincję, w stolicy tymczasem powstało przesilenie rządowe. Dnia 11 maja wyjechał do Paryża, a 12 rozpoczęły się znane wypadki majowe. We czwartek wieczorem opuścił Warszawę, jadąc na Londyn do ojczyzny, na sześciotygodniowy urlop — no, i w piątek wybuchł wypadek kowieński.

Armja Litewska

Stan liczebny — Korpus oficerski — Tarcia wewnętrzne

Ogólny stan dzisiejszej armji litewskiej wynosi mimo małego obszaru tego państewka 27.700 szeregowych i 1200 oficerów.

Rdzeniem armji jest 9 pułków piechoty, noszących imiona wielkich książąt litewskich: są pułki Gedymina, Olgierda, Margiera, Wajdała, Witenasa i t. d.

Korpus oficerski Litwy składa się przede wszystkim z b. oficerów dawnej armji rosyjskiej, pewnej ilości „fachowców” z wojska niemieckiego oraz młodych oficerów szkół litewskich.

Na spoiwość korpusu wpływają bardzo ujemnie ciągle tarcie polityczne w kierownictwie armji.

Więc kto rządzi w Niemczech?

Nawet w Anglii przyznają, że zmieniły się tam tylko formy

LONDYN, 18.12. (A.T.E.). — „Times” w artykule p. t. „Kto panuje w Niemczech?” pisze: „Zapytanie do dotychczas pozostało niezwiązane, chociaż niejednokrotnie po wojnie było stawiane wobec ciągle zmienia-

jących się warunków. Bezpośrednio po zawieszeniu broni nastąpił przewrót, który „oficjalnie” został nazwany rewolucją. Zerwania jednak zupełnego z przeszłością w Niemczech nigdy nie było”. „Times” twierdzi, że obecnie w Niemczech odbywa się nie przesilenie rządowe, lecz kryzys republiki.

Od Administracji

Uprzejmie zawiadamiamy naszych Szanownych Czytelników, że administracja ABC (Szpitalna 12) przyjmuje prenumeratę miejscową i zamiejscową po cenie **Zł. 4 50 gr.** w stosunku miesięcznym.

Huragan na Maderze

wyrządził ogromne szkody

PARYŻ, 18.12. (A.T.E.). Huragan, który nawiedził Maderę, wyrządził wielkie straty. Kable telegraficzne i przewody elektryczne zostały zerwane. 16 okrętów zostało uszkodzonych i przeważnie osiadło przy brzegach. Sześć łodzi motorowych i jeden jacht zatonał.

Wykolejenie pociągu

18 wagonów spadło z szyn
PARYŻ, 18.12. (A.T.E.). Pod Angers wykoleił się pociąg. 18 wagonów spadło z szyn. Jeden funkcjonariusz kolejo-
szkoła

KUPUJĄC
CZEKOLADĘ KARMELKI

NALEŻY ZWRACAĆ UWAGĘ NA MARKĘ

MARKA TA GWARANTUJE TOWAR
PIERWSZORZĘDNEJ JAKOŚCI.

ZATW. PRZEZ MIN. OŚWIATY
SZKOŁA JĘZYKOW
MAZOWIECKA II.

PRIMA CZYSTA

JARZĘBINOWA
OWOCOWA
MALINOWA
ALASZ

HABERBUSCH & SCHIELE

WARSZAWA.

KRAWIEC MĘSKI

S. BOŁDOWICZ

Warszawa, Warecka 10. 10. Tel. 323-10